

TILSKIPUN EVRÓPUÞINGSINS OG RÁÐSINS (ESB) nr. 54/2014

2015/EES/63/83

frá 16. apríl 2014

um ráðstafanir til að greiða fyrir því að launþegar geti nýtt sér þau réttindi sem þeir hafa í tengslum við frjálsa för launþega (*)

EVROPUÞINGIÐ OG RÁÐ EVRÓPUSAMBANDSINS HAFNA,

með hliðsjón af sáttmálanum um starfshætti Evrópusambandsins, einkum 46. gr.,

með hliðsjón af tillögu framkvæmdastjórnar Evrópusambandsins,

eftir að hafa lagt drög að lagagerð fyrir þjóðþingin,

með hliðsjón af álitum efnahags- og félagsmálanefndar Evrópusambandsins ⁽¹⁾,

að höfðu samráði við svæðanefndina,

í samræmi við almenna lagasetningarmeðferð ⁽²⁾,*og að teknu tilliti til eftirfarandi:*

- 1) Frjáls för launþega telst til grundvallarréttinda borgara Sambandsins og er ein af stöðum innri markaðarins í Sambandinu sem eru settar fram í 45. gr. sáttmálans um starfshætti Evrópusambandsins. Framkvæmd þessara réttinda er þróuð áfram í lögum Sambandsins með það að markmiði að tryggja fulla nýtingu þeirra réttinda sem borgarar Sambandsins og aðstandendur þeirra njóta. Merking hugtaksins „aðstandendur þeirra“ ætti að vera eins og það er skilgreint í 2. lið 2. gr. tilskipunar Evrópuþingsins og ráðsins 2004/38/EB ⁽³⁾ sem gildir einnig um aðstandendur þeirra sem sækja vinnu yfir landamæri.
- 2) Frjáls för launþega er einnig lykilþáttur í þróun raunverulegs vinnumarkaðar Sambandsins þar sem launþegum er gert kleift að flytja til svæða þar sem skortur er á vinnuafli eða fleiri atvinnutækifæri og hjálpar fleirum að finna störf sem hæfa betur færni þeirra og vinnur bug á flöskuhálsum á vinnumarkaði.
- 3) Frjáls för launþega þýðir að sérhver borgari Sambandsins hefur, óháð búsetustað sínum, rétt til frjálsrar farar til annars aðildarríkis til þess að starfa þar og/eða taka þar upp búsetu vegna vinnu. Þessi réttur verndar þá gegn mismunum á grundvelli ríkisfangs að því er varðar aðgengi að störfum, ráðningar- og vinnuskilyrði, einkum hvað varðar launakjör, uppsögn úr starfi og skattaivilnanir og félagsleg úrræði, með því að tryggja jafna meðferð þeirra samkvæmt landslögum, venju og kjarasamningum, í samanburði við borgara viðkomandi aðildarríkis. Þessi réttindi ættu að ná, án mismununar, til allra borgara Sambandsins sem nýta rétt sinn til frjálsrar farar, þ.m.t. launafólks sem er í fastri vinnu, vinnur við árstíðabundin störf eða sækir vinnu yfir landamæri. Gera þarf greinarmun á frjálsri för launþega og frelsi til að veita þjónustu, sem felur í sér rétt fyrirtækja til að veita þjónustu í öðru aðildarríki og senda eigin starfsmenn þangað tímabundið í þeim tilgangi, svo þeir geti sinnt þeim störfum sem nauðsynleg eru til að veita þjónustu í því aðildarríki.
- 4) Að því er tekur til launþega í Sambandinu og aðstandenda þeirra sem neyta réttar síns til frjálsrar farar veitir 45. gr. sáttmálans um starfshætti Evrópusambandsins umtalsverð réttindi til að neyta þessara grundvallarréttinda sem eru tilgreind nánar í reglugerð Evrópuþingsins og ráðsins (ESB) nr. 492/2011 ⁽⁴⁾.

(*) Þessi ESB-gerð birtist í Stjtið. ESB L 128, 30.4.2014, bls. 8. Hennar var getið í ákvörðun sameiginlegu EES-nefndarinnar nr. 219/2015 frá 25. september 2015 um breytingu á V. viðauka (Frelsi launþega til flutninga) við EES-samninginn, biður birtingar.

(1) Stjtið. ESB C 341, 21.11.2013, bls. 54.

(2) Afstaða Evrópuþingsins frá 12. mars 2014 (hefur enn ekki verið birt í *Stjórnartíðindunum*) og ákvörðun ráðsins frá 14. apríl 2014.

(3) Tilskipun Evrópuþingsins og ráðsins 2004/38/EB frá 29. apríl 2004 um rétt borgara Sambandsins og aðstandenda þeirra til frjálsrar farar og dvalar á yfirráðasvæði aðildarríkjanna, um breytingu á reglugerð (EBE) nr. 1612/68 og niðurfellingu tilskipana 64/221/EBE, 68/360/EBE, 72/194/EBE, 73/148/EBE, 75/34/EBE, 75/35/EBE, 90/364/EBE, 90/365/EBE og 93/96/EBE (Stjtið. ESB L 158, 30.4.2004, bls. 77).

(4) Reglugerð Evrópuþingsins og ráðsins (ESB) nr. 492/2011 frá 5. apríl 2011 um frjálsa för launafólks innan Sambandsins (Stjtið. ESB L 141, 27.5.2011, bls. 1).

- 5) Neyting réttarins til frjálsrar farar launþega í reynd er þó enn mikil áskorun og margir launþegar í Sambandinu þekkja iðulega ekki rétt sinn til frjálsrar farar. Meðal annars vegna þess að launþegar í Sambandinu eru hugsanlega í viðkvæmari aðstæðum geta þeir enn orðið fyrir óréttmætum takmörkunum eða hindrunum í að neyta réttar síns til frjálsrar farar, t.d. vegna þess að menntun þeirra og hæfi eru ekki viðurkennd, þeim er mismunað á grundvelli ríkisfangs og verða fyrir misnotkun þegar þeir flytja til annars aðildarríkis. Af þessum sökum er í reynd gjá milli löggjafar og beitingar hennar sem nauðsynlegt er að taka á.
- 6) Í orðsendingu sinni frá júlí 2010 undir yfirskriftinni „Frjáls för launafólks áréttuð: réttindi og mikilvæg þróun“ benti framkvæmdastjórnin á að hún myndi kanna leiðir til að takast á við nýjar þarfir og áskoranir sem launþegar í Sambandinu og aðstandendur þeirra standa frammi fyrir, einkum í ljósi þess að hreyfanleikinn hefur tekið á sig nýjar myndir. Hún lýsti því einnig yfir að hún myndi, með skírskotun til hinnar nýju stefnuáætlunar fyrir innri markaðinn, íhuga hvernig megi efla og bæta tilhögun við skilvirka framkvæmd meginreglunnar um jafna meðferð launþega í Sambandinu og aðstandenda þeirra sem neyta réttar síns til frjálsrar farar. Framkvæmdastjórnin tók einnig saman yfirlit yfir þróun löggjafar og dómaframkvæmdar, einkum með tilliti til einstaklingsbundins gildissviðs laga Sambandsins um frjálsa för launþega og inntak þeirra réttinda sem launþegar í Sambandinu og aðstandendur þeirra njóta.
- 7) Í skýrslunni um borgararétt ESB frá 27. október 2010 með fyrirsögninni „Hindrunum gagnvart réttindum borgara ESB rutt úr vegi“ benti framkvæmdastjórnin á að ólík og röng beiting laga Sambandsins um réttinn til frjálsrar farar væri ein helsta hindrunin sem borgarar Sambandsins standa frammi fyrir við að neyta í reynd réttinda sinna samkvæmt lögum Sambandsins. Til samræmis við þetta tilkynnti framkvæmdastjórnin að hún hefði í hyggju að grípa til aðgerða til að greiða fyrir frjálsri för borgara ESB og aðstandenda þeirra frá þriðju löndum með því að framfylgja reglum ESB stranglega, þ.m.t. um bann við mismunun, með því að efla góðar starfsvenjur og stuðla að aukinni þekkingu á reglum Sambandsins á vettvangi og með því að hraða miðlun upplýsinga til borgara ESB um rétt þeirra til frjálsrar farar (aðgerð nr. 15 í skýrslunni um borgararétt ESB frá 2010). Í skýrslunni um borgararétt ESB frá 2013 með fyrirsögninni „Borgarar ESB: réttindi ykkar, framtíð ykkar“ fjallaði framkvæmdastjórnin að auki um nauðsyn þess að ryðja stjórnsýslulegum hindrunum úr vegi og einfalda verklagsreglur vegna borgara Sambandsins sem búa, starfa og ferðast í öðrum aðildarríkjum.
- 8) Í orðsendingu framkvæmdastjórnarinnar, sem ber heitið „Uppsveifla með aukinni atvinnu“ frá 18. apríl 2012 (hér á eftir nefnd atvinnuálagapakkinn), tilkynnti framkvæmdastjórnin að hún hefði í hyggju að leggja fram tillögu að nýrri löggjöf (upplýsingar og ráðgjöf) til stuðnings því að launþegar, sem hreyfa sig milli staða, geti nýtt sér réttindi sem veitt eru með sáttmálanum um starfshætti Evrópusambandsins og reglugerð (ESB) nr. 492/2011 og hvatti aðildarríkin til að auka vitund manna um þau réttindi sem lög Sambandsins veita og aðgang að þeim, í tengslum við bann við mismunun, jafnrétti kynjanna og frjálsa för launþega, og að opna og greiða fyrir aðgangi borgara Sambandsins að störfum hjá hinu opinbera, í samræmi við lög Sambandsins, eins og Evrópudómstóllinn túlkar þau. Í þessu samhengi hefur Dómstóllinn ítrekað úrskurðað að aðgangur að tilteknum störfum hjá hinu opinbera, sem er takmarkaður við eigin ríkisborgara aðildarríkis, beri að túlka þröngt og eigi aðeins við um störf sem varða beina eða óbeina þátttöku í beitingu heimilda samkvæmt opinberum rétti og skyldur sem er ætlað að vernda almenna hagsmuni ríkisins eða annarra opinberra yfirvalda.
- 9) Fullnægjandi og árangursrík beiting og framfylgd 45. gr. sáttmálans um starfshætti Evrópusambandsins og reglugerðar (ESB) nr. 492/2011, ásamt vitund manna um réttindi, eru lykilþættir í að standa vörð um réttindi og jafna meðferð launþega í Sambandinu og aðstandenda þeirra en léleg framfylgd þeirra grefur undan skilvirkni reglna Sambandsins sem gilda á þessu sviði og stofnar réttindum og vernd launþega í Sambandinu og aðstandenda þeirra í hættu.
- 10) Skilvirkari og samræmdari beiting réttinda, sem veitt eru með reglum Sambandsins um frjálsa för launþega, er einnig nauðsynleg fyrir eðlilega starfsemi innri markaðarins.
- 11) Bæta ætti beitingu og eftirlit með reglum Sambandsins um frjálsa för launþega til að tryggja að launþegar í Sambandinu og aðstandendur þeirra, sem og vinnuveitendur, opinber yfirvöld og aðrir sem hlut eiga að máli, séu betur upplýstir um réttindi og skyldur í sambandi við frjálsa för, til að aðstoða og vernda launþega í Sambandinu og aðstandendur þeirra þegar þeir neyta þessa réttar og til að berjast gegn því að opinber yfirvöld og vinnuveitendur hjá hinu opinbera eða einkaaðilum sniðgangi þessar reglur. Í þessu sambandi geta aðildarríkin einnig tekið tillit til áhrifa aukins hreyfanleika á borð við atgervisflotta menntaðs fólks eða atgervisflotta ungs fólks.
- 12) Til þess að tryggja rétta beitingu efnisákvæða laga Sambandsins, sem fjalla um frjálsa för launþega, og eftirlit með því að farið sé að þeim ættu aðildarríkin að gera viðeigandi ráðstafanir til að vernda launþega í Sambandinu og aðstandendur þeirra, sem neyta réttar síns til frjálsrar farar, bæði gegn mismunun á grundvelli ríkisfangs og hvers konar óréttmætri takmörkun og hindrun í að neyta þessa réttar.

- 13) Í því skyni þykir rétt að kveða á um sértækar reglur í þágu skilvirkrar framfylgdar og til að greiða fyrir betri og samræmdari beitingu efnisákvæða laga um frjálsa för launþega skv. 45. gr. sáttmálans um starfshætti Evrópusambandsins og reglugerð (ESB) nr. 492/2011. Við framfylgd þessara grundvallarréttinda ætti að taka tillit til meginreglunnar um jafnræði karla og kvenna og banns við því að mismuna launþegum í Sambandinu og aðstandendum þeirra af hverjum þeim ástæðum sem tilgreindar eru í 21. gr. sáttmála Evrópusambandsins um grundvallarréttindi (hér á eftir nefndur „sáttmálinn um grundvallarréttindi“).
- 14) Í því samhengi ætti að tryggja launþegum í Sambandinu og aðstandendum þeirra, sem hafa sætt mismunun á grundvelli ríkisfangs eða öðrum óréttmætum takmörkunum eða hindrunum í að neyta réttar síns til frjálsrar farar, raunverulega og skilvirka réttarvernd. Þegar aðildarríkin kveða á um stjórnýslumeðferð sem mögulega leið til að leita réttar síns ættu þau að sjá til þess að hægt sé að skjóta hvers kyns ákvörðunum stjórnvalda til dómstóls í skilningi 47. gr. sáttmálans um grundvallarréttindi. Með tilliti til réttarins til skilvirkrar réttarverndar ættu launþegar í Sambandinu að njóta verndar gegn óhagstæðri meðferð eða óhagstæðum afleiðingum vegna viðbragða við kæru eða málarekstri sem hefur það að markmiði að sjá til þess að réttindi, sem tryggð eru samkvæmt þessari tilskipun, séu virt.
- 15) Til að tryggja árangursríkari vernd ættu samtök og lögaðilar, þ.m.t. aðilar vinnumarkaðarins, einnig að hafa umboð til að koma fram, samkvæmt ákvörðun aðildarríkjana, annaðhvort fyrir hönd meints brotþola eða vera honum til stuðnings við málsmeðferð. Þetta ætti ekki að hafa áhrif á réttarforsreglur aðildarríkis um fyrirvar og málsvörn fyrir rétti né heldur á aðrar valdheimildir og sameiginleg réttindi aðila vinnumarkaðarins, fulltrúa starfsmanna og vinnuveitenda, s.s. um framfylgd kjarasamninga, eftir atvikum, m.a. í sambandi við aðgerðir í þágu sameiginlegra hagsmuna, samkvæmt landslögum eða venju. Með það fyrir augum að tryggja skilvirka réttarvernd og með fyrirvara um fyrirbyggjandi sameiginlegt fyrirkomulag til verndar, sem aðilum vinnumarkaðarins stendur nú þegar til boða ásamt landslögum og venju, eru aðildarríkin hvött til að kanna framkvæmd almennra meginreglna um sameiginlegt fyrirkomulag til úrlausnar mála með úrskurði um lögbann og skaðabætur.
- 16) Í samræmi við dómaframkvæmd Evrópudómstólsins ættu landsreglur um fresti til að koma réttindum samkvæmt þessari tilskipun til framkvæmda að vera þannig úr garði gerðar að ekki sé unnt að líta svo á að þær geti gert viðkomandi ókleift eða óhóflega erfitt fyrir við að neyta þessara réttinda.
- 17) Vernd gegn mismunun á grundvelli ríkisfangs myndi styrkjast ef fyrir hendi væru í hverju aðildarríki aðilar með viðeigandi sérþekkingu sem væru færir um að hvetja til jafnrar meðferðar, greina þau vandamál sem launþegar í Sambandinu og aðstandendur þeirra standa frammi fyrir, kanna hugsanlegar lausnir og sjá þeim fyrir sérstakri aðstoð. Þessir aðilar ættu m.a. að vera færir um að veita launþegum í Sambandinu og aðstandendum þeirra óháða lögfræðilega aðstoð og/eða aðra aðstoð, s.s. lögfræðiráðgjöf um gildi viðkomandi reglna Sambandsins og landsreglna um frjálsa för launþega gagnvart þeim, upplýsingar um meðferð kærumála og aðstoð við að vernda réttindi launþega og aðstandenda þeirra. Hún getur einnig falið í sér aðstoð við málarekstur.
- 18) Hvert aðildarríki fyrir sig ætti að ákveða hvort fela ætti verkefni, sem ber að framkvæma samkvæmt þessari tilskipun, aðilum sem um getur hér að framan eða hvort þau skuli falin aðilum sem eru þegar til staðar og hafa svipuð markmið á landsvísu, m.a. stuðla að frjálsri för fólks, annast framkvæmd meginreglunnar um jafna meðferð eða að standa vörð um einstök réttindi. Ákveði aðildarríki að víkka út umboð aðila sem er þegar til staðar ætti það að tryggja þeim aðila nægilegt fjármagn til að sinna á skilvirkan og fullnægjandi hátt fyrirbyggjandi verkefnum sínum og viðbótarverkefnum. Ef verkefni eru falin fleiri en einum aðila skulu aðildarríkin tryggja fullnægjandi samræmingu þessara verkefna.
- 19) Aðildarríkin ættu að sjá til þess að einn eða fleiri þessara aðila gegni hlutverki tengiliðar og að þeir eigi samstarf við sambærilega tengiliði í öðrum aðildarríkjum og deili upplýsingum með þeim, s.s. samskiptaupplýsingum allra aðilanna, upplýsingum um leiðir til úrlausnar mála og samskiptaupplýsingum félaga, samtaka eða annarra lögaðila sem veita launþegum í Sambandinu og aðstandendum þeirra upplýsingar og þjónustu. Gera ætti skrána yfir tengiliði aðgengilega öllum.
- 20) Aðildarríkin ættu að stuðla að samstarfi milli þeirra aðila sem þau tilnefna samkvæmt þessari tilskipun og starfandi þjónustuaðila sem veita upplýsingar og aðstoð á vegum aðila vinnumarkaðarins, félaga, samtaka eða annarra viðkomandi lögaðila, s.s. samtaka sem bera ábyrgð á fyrirkomulagi samræmingar samkvæmt reglugerð Evrópuþingsins og ráðsins (EB) nr. 883/2004⁽⁵⁾, og, ef við á, vinnueftirlits.

(⁵) Reglugerð Evrópuþingsins og ráðsins (EB) nr. 883/2004 frá 29. apríl 2004 um samræmingu almannatryggingakerfa (Stjtið. ESB L 166, 30.4.2004, bls. 1).

- 21) Aðildarríkin ættu að stuðla að samlegðaráhrifum við fyrirliggjandi leiðir til upplýsinga og stuðnings á vettvangi Sambandsins og ættu í því skyni að tryggja að náð samstarf sé á milli starfandi eða nýstofnaðra aðila og fyrirliggjandi þjónustuaðila sem veita upplýsingar og aðstoð, s.s. gáttarinnar „Þín Evrópa“, netsins til úrlausnar vandamála á innri markaði (SOLVIT), EEN-netsins (Enterprise Europe Network), upplýsinga- og þjónustumiðstöðvanna og EURES-netsins, þ.m.t., ef við á, EURES-samstarfsverkefna yfir landamæri.
- 22) Aðildarríkin ættu að hvetja til samráðs við aðila vinnumarkaðarins og viðeigandi frjáls félagasamtök til að bregðast við og berjast gegn óréttmætum takmörkunum og hindrunum gagnvart rétti manna til frjálsrar farar eða ýmiss konar mismunun á grundvelli ríkisfangs.
- 23) Aðildarríkin ættu að ákvarða hvernig veita megi borgurum Sambandsins, s.s. launþegum, nemum og þeim sem hafa nýlega lokið námi, ásamt vinnuveitendum, aðilum vinnumarkaðarins og öðrum hagsmunaaðilum, viðeigandi upplýsingar, sem er auðvelt að nálgast, um ákvæði þessarar tilskipunar og reglugerðar (ESB) nr. 492/2011, m.a. upplýsingar um aðila sem eru tilnefndir samkvæmt þessari tilskipun og um fyrirliggjandi leiðir til að leysa úr málum og til verndar. Aðildarríkin ættu að gera ráðstafanir til að gera þessar upplýsingar aðgengilegar á fleiri en einu af opinberum tungumálum Sambandsins með tilliti til þarfa vinnumarkaðarins. Þetta ætti ekki að hafa áhrif á löggjöf aðildarríkjanna varðandi notkun tungumála. Þessar upplýsingar mætti veita með einstaklingsbundinni ráðgjöf og einnig ætti að vera auðveldur aðgangur að þeim um gáttina Þín Evrópa og EURES-netið.
- 24) Til að greiða fyrir framfylgd réttinda, sem veitt eru samkvæmt lögum Sambandsins, ætti framkvæmd tilskipunar ráðsins 91/533/EBE ⁽⁶⁾ og eftirlit með henni að fara fram með samræmdum hætti.
- 25) Í þessari tilskipun er mælt fyrir um lágmarkskröfur þannig að aðildarríkin eigi kost á að setja hagstæðari ákvæði eða viðhalda þeim. Aðildarríkin hafa einnig möguleika á að vikka út valdheimildir þeirra samtaka sem falin hafa verið verkefni í tengslum við verndun launþega í Sambandinu gegn mismunun á grundvelli ríkisfangs þannig að þær nái einnig yfir rétt allra borgara Sambandsins og aðstandenda þeirra til jafnrar meðferðar án mismununar á grundvelli ríkisfangs þegar þeir neyta réttar síns til frjálsrar farar, eins og felst í 21. gr. sáttmálans um starfshætti Evrópusambandsins og í tilskipun 2004/38/EB. Ekki ætti að vera unnt að bera fyrir sig framkvæmd þessarar tilskipunar til að réttlæta afturför á þessu sviði frá því sem nú tíðkast í hverju aðildarríki.
- 26) Skilvirk framkvæmd þessarar tilskipunar þýðir að þegar aðildarríki samþykkja viðeigandi ráðstafanir til að fullnægja skyldum sínum samkvæmt þessari tilskipun skuli vera í þeim tilvísun í þessa tilskipun eða þeim fylgja slík tilvísun þegar framkvæmdarráðstafanir eru birtar opinberlega.
- 27) Í samræmi við sameiginlega pólitíska yfirlýsingu aðildarríkjanna og framkvæmdastjórnarinnar frá 28. september 2011 um skýringaskjöl hafa aðildarríkin skuldbundið sig, í rökstuddum tilvikum, til að láta tilkynningunni um lögleiðingarráðstafanir sínar fylgja eitt eða fleiri skjöl sem skýra út sambandið milli efnisþátta tilskipunar og samsvarandi hluta landsbundinna lögleiðingargerna. Að því er þessa tilskipun varðar telur löggjafinn að sending slíkra gagna sé rökstudd.
- 28) Að nægilegum tíma liðnum eftir að tilskipun þessi hefur komið til framkvæmda ætti framkvæmdastjórnin að semja skýrslu um framkvæmd hennar þar sem hún metur einkum hvort tækifæri sé til að leggja fram nauðsynlega tillögu með það fyrir augum að tryggja betri framfylgd laga Sambandsins um frjálsa för fólks. Í þeirri skýrslu ætti framkvæmdastjórnin að fjalla um hugsanlega erfiðleika sem ungt fólk, sem hefur lokið námi og leitast að vinnu í öllu Sambandinu og makar launþega í Sambandinu frá þriðju löndum, standa frammi fyrir.
- 29) Í þessari tilskipun eru grundvallarréttindi virt og meginreglum sáttmálans um grundvallarréttindi fylgt, einkum frelsi til að velja starfsgrein og réttinum til að stunda vinnu, réttinum til að verða ekki fyrir mismunun, einkum á grundvelli ríkisfangs, réttinum til almennra kjarasamninga og sameiginlegra aðgerða, til sanngjarnra og réttlátra vinnuskilyrða, réttinum til frjálsrar farar og búsetu og réttinum til raunhæfs úrræðis til að leita réttar síns og réttlátrar málsmeðferðar fyrir dómi. Henni ætti að koma til framkvæmda með hliðsjón af þessum réttindum og meginreglum.
- 30) Í þessari tilskipun er ólíkt fyrirkomulag vinnumarkaða í aðildarríkjunum virt, m.a. fyrirkomulag vinnumarkaða sem er stýrt með almennum kjarasamningum.
- 31) Þar eð aðildarríkin geta ekki fyllilega náð markmiðum þessarar tilskipunar, þ.e. að koma á sameiginlegum ramma viðeigandi ákvæða, ráðstafana og aðferða sem nauðsynleg eru til að beita og framfylgja betur og með samræmdari hætti réttindum í tengslum við frjálsa för launþega, sem veitt eru með sáttmálanum um starfshætti Evrópusambandsins og reglugerð (ESB) nr. 492/2011, og þeim verður betur náð á vettvangi Sambandsins, vegna umfangs og áhrifa þeirra,

⁽⁶⁾ Tilskipun ráðsins 91/533/EBE frá 14. október 1991 um skyldu vinnuveitanda að skýra launþegum frá samningsskilmálum eða ráðningarfyrirkomulagi (Stjtið. EB L 288, 18.10.1991, bls. 32).

er Sambandinu heimilt að samþykkja ráðstafanir í samræmi við nálægðarregluna eins og kveðið er á um í 5. gr. sáttmálans um Evrópusambandið. Í samræmi við meðalhófsregluna, eins og hún er sett fram í þeirri grein, er ekki gengið lengra en nauðsyn krefur í þessari tilskipun til að ná því markmiði.

SAMÞYKKT TILSKIPUN ÞESSA:

1. gr.

Efni

Í þessari tilskipun er mælt fyrir um ákvæði sem greiða fyrir samræmdri beitingu og framfylgd réttinda, sem veitt eru skv. 45. gr. sáttmálans um starfshætti Evrópusambandsins og 1.–10. gr. reglugerðar (ESB) nr. 492/2011, í reynd. Tilskipun þessi gildir um borgara Sambandsins sem nýta sér þessi réttindi og aðstandendur þeirra (hér á eftir nefndir „launþegar í Sambandinu og aðstandendur þeirra“).

2. gr.

Gildissvið

1. Tilskipun þessi gildir um eftirfarandi málefni, eins og um getur í 1.–10. gr. reglugerðar (ESB) nr. 492/2011, á sviði frjálsrar farar launþega:

- a) aðgang að vinnumarkaði,
- b) ráðningar- og vinnuskilyrði, einkum hvað varðar launakjör, uppsögn úr starfi, heilbrigði og öryggi á vinnustað og, komi til atvinnumissis launþega í Sambandinu, endurskipun eða endurráðningu,
- c) aðgang að félagslegum úrræðum og skattaávilnunum,
- d) aðild að stéttarfélögum og kjörgengi til setu í fulltrúaráði starfsmanna,
- e) aðgang að starfsþjálfun,
- f) aðgang að húsnæði,
- g) aðgang barna launþega í Sambandinu að menntun, námi á námssamningi og starfsmenntun,
- h) aðstoð sem vinnumiðlanir veita.

2. Gildissvið þessarar tilskipunar er hið sama og gildissvið reglugerðar (ESB) nr. 492/2011.

3. gr.

Verndun réttinda

1. Aðildarríkin skulu tryggja, eftir að málinu kann að hafa verið skotið til annarra lögbærra yfirvalda og jafnvel að undangenginni sáttmeðferð, að þegar þau telja það við hæfi eigi allir launþegar í Sambandinu og aðstandendur þeirra, sem telja sig sæta eða hafa sætt óréttmætum takmörkunum eða hindrunum í að neyta réttar síns til frjálsrar farar eða sem telja sig rangindum beitta vegna þess að meginreglunni um jafna meðferð hafi ekki verið fylgt í þeirra tilviki, kost á dómsmeðferð til að tryggja að skyldum skv. 45. gr. sáttmálans um starfshætti Evrópusambandsins og 1.–10. gr. reglugerðar (ESB) nr. 492/2011 sé framfylgt, þótt aðstæðurnar, sem takmörkunin eða hindrunin á að hafa átt sér stað við, séu ekki lengur fyrir hendi.

2. Aðildarríkin skulu tryggja að félög, samtök, þ.m.t. aðilar vinnumarkaðarins, eða aðrir lögaðilar, sem eiga, í samræmi við viðmiðanir í landslögum, venju eða kjarasamningum, lögmættra hagsmuna að gæta í því að tryggja að farið sé að þessari tilskipun, geti átt aðild að dóms- og/eða stjórnsýslumeðferð sem miðar að því að framfylgja þeim réttindum sem um getur í 1. gr., annaðhvort fyrir hönd launþega í Sambandinu og aðstandenda þeirra eða til stuðnings þeim og með samþykki þeirra.

3. Ákvæði 2. mgr. skulu ekki hafa áhrif á aðrar valdheimildir og sameiginleg réttindi aðila vinnumarkaðarins, fulltrúa starfsmanna og vinnuveitenda, eftir atvikum, m.a. réttinn til að grípa til aðgerða í þágu sameiginlegra hagsmuna, samkvæmt landslögum eða venju.

4. Ákvæði 2. mgr. gilda með fyrirvara um réttarfarsreglur aðildarríkis um fyrirsvar og málsvörn fyrir rétti.

5. Ákvæði 1. og 2. mgr. þessarar greinar gilda með fyrirvara um landsreglur um fresti til að framfylgja réttindunum sem um getur í 1. gr. Þessir frestir aðildarríkja skulu þó ekki gera það ókleift eða óhóflega erfitt að framfylgja þessum réttindum.

6. Aðildarríkin skulu setja ákvæði í eigin réttarkerfi um nauðsynlegar ráðstafanir til að vernda launþega í Sambandinu gegn óhagstæðri meðferð eða óhagstæðum afleiðingum vegna viðbragða við kæru eða málarekstri sem hefur það að markmiði að sjá til þess að réttindunum sem um getur í 1. gr. sé framfylgt.

4. gr.

Aðilar sem stuðla að jafnri meðferð og stuðningi við launþega í Sambandinu og aðstandendur þeirra

1. Sérhvert aðildarríki skal tilnefna eina eða fleiri stofnanir eða aðila sem eiga að stuðla að, greina, fylgjast með og styðja jafna meðferð launþega í Sambandinu og aðstandenda þeirra án mismununar á grundvelli ríkisfangs, óréttmætra takmarkana eða hindrana í að neyta réttar síns til frjálsrar farar og skulu gera nauðsynlegar ráðstafanir varðandi eðlilega starfsemi þessara aðila. Þessir aðilar geta verið hluti af aðilum sem eru þegar til staðar á landsvísu og hafa áþekk markmið.
2. Aðildarríkin skulu tryggja að valdheimildir þessara aðila taki m.a. til þess:
 - a) að veita launþegum í Sambandinu og aðstandendum þeirra óháða lögfræðilega aðstoð og/eða annars konar aðstoð eða sjá til þess að hún sé veitt, með fyrirvara um rétt þeirra og rétt félaga, samtaka eða annarra lögaðila sem um getur í 3. gr.,
 - b) að koma fram sem tengiliður gagnvart sambærilegum tengiliðum í öðrum aðildarríkjum í þeim tilgangi að starfa saman og miðla öllum viðkomandi upplýsingum,
 - c) að gera eða fela öðrum að gera óháðar kannanir og greiningar að því er varðar óréttmætar takmarkanir og hindranir gagnvart rétti launþega í Sambandinu og aðstandenda þeirra til frjálsrar farar eða mismunun á grundvelli ríkisfangs,
 - d) að sjá til þess að óháðar skýrslur verði birtar og setja fram tilmæli um hvers konar málefni sem snerta slíkar takmarkanir og hindranir eða mismunun,
 - e) að birta viðeigandi upplýsingar um beitingu reglna Sambandsins, á landsvísu, um frjálsa för launþega.

Með tilliti til a-liðar fyrstu undirgreinar skal, ef aðilar veita aðstoð við málarekstur, slík aðstoð vera án endurgjalds fyrir einstaklinga sem hafa ónóg fjárrád, í samræmi við landslög eða venju.

3. Aðildarríkin skulu senda framkvæmdastjórninni nöfn og samskiptaupplýsingar tengiliðanna og hvers kyns uppfærðar upplýsingar og breytingar á þeim. Framkvæmdastjórnin skal halda skrá yfir tengiliði og gera hana aðgengilega aðildarríkjunum.
4. Aðildarríkin skulu sjá til þess að starfandi eða nýstofnaðir aðilar hafi vitneskju um, og geti nýtt sér og átt samstarf við, þjónustuaðila sem þegar veita upplýsingar og aðstoð á vettvangi Sambandsins, s.s. um gáttina Þín Evrópa, netið til úrlausnar vandamála í innri markaði (SOLVIT), EURES-netið, EEN-netið og upplýsinga- og þjónustumiðstöðvarnar.
5. Ef verkefni, sem um getur í 2. mgr., eru falin fleiri en einum aðila skulu aðildarríkin tryggja fullnægjandi samræmingu þessara verkefna.

5. gr.

Samráð

Aðildarríkin skulu hvetja til samráðs við aðila vinnurmarkaðarins og viðeigandi frjáls félagasamtök sem hafa, í samræmi við landslög og venju, lögmæta hagsmuni af því að berjast gegn óréttmætum takmörkunum og hindrunum gagnvart rétti launþega í Sambandinu og aðstandenda þeirra til frjálsrar farar og mismunun sem þeir sæta á grundvelli ríkisfangs, með það fyrir augum að vinna meginreglunni um jafna meðferð aukið fylgi.

6. gr.

Aðgangur að upplýsingum og miðlun þeirra

1. Aðildarríkin skulu tryggja að athygli þeirra sem málið varðar á öllu yfirráðasvæði þeirra, einkum launþega og vinnuveitenda í Sambandinu, sé vakin með öllum tiltækum ráðum á þeim ákvæðum sem samþykkt eru samkvæmt þessari tilskipun og 1.–10. gr. reglugerðar (ESB) nr. 492/2011.
2. Aðildarríkin skulu veita upplýsingar, á fleiri en einu opinberu tungumáli stofnana Sambandsins, um réttindi sem veitt eru með lögum Sambandsins um frjálsa för launþega, sem eru skýrar, án endurgjalds, er auðvelt að nálgast, eru ítarlegar og uppfærðar. Einnig ætti að vera auðvelt að nálgast þessar upplýsingar um gáttina Þín Evrópa og EURES-netið.

7. gr.

Lágmarkskröfur

1. Aðildarríkjunum er heimilt að setja eða viðhalda ákvæðum sem eru hagstæðari, að því er við kemur verndun meginreglunnar um jafna meðferð, en ákvæðin sem mælt er fyrir um í þessari tilskipun.
2. Aðildarríkjunum er heimilt að kveða á um að valdheimildir aðilanna, sem um getur í 4. gr. þessarar tilskipunar, til að efla, greina, hafa eftirlit með og styðja við jafna meðferð launþega í Sambandinu og aðstandenda þeirra, án mismununar á grundvelli ríkisfangs, nái einnig yfir rétt allra borgara Sambandsins og aðstandenda þeirra til jafnrar meðferðar án mismununar á grundvelli ríkisfangs þegar þeir neyta réttar síns til frjálsrar farar, í samræmi við 21. gr. sáttmálans um starfshætti Evrópusambandsins og tilskipun 2004/38/EB.
3. Framkvæmd þessarar tilskipunar er í engu tilviki nægileg ástæða til að draga úr vernd launþega í Sambandinu og aðstandenda þeirra á þeim sviðum sem tilskipunin tekur til, sbr. þó rétt aðildarríkjanna til bregðast við breyttum aðstæðum með því að setja lög og stjórnsýslufyrirmæli sem eru frábrugðin þeim sem eru í gildi 20. maí 2014, að því tilskildu að farið sé að kröfum þessarar tilskipunar.

8. gr.

Lögleiðing

1. Aðildarríkin skulu samþykkja nauðsynleg lög og stjórnsýslufyrirmæli til að fara að tilskipun þessari eigi síðar en 21. maí 2016. Þau skulu þegar í stað senda framkvæmdastjórninni texta þessara ráðstafana.
Þegar aðildarríkin samþykkja þessar ráðstafanir skal vera í þeim tilvísun í þessa tilskipun eða þeim fylgja slík tilvísun þegar þær eru birtar opinberlega. Aðildarríkin skulu setja nánari reglur um slíka tilvísun.
2. Aðildarríkin skulu senda framkvæmdastjórninni texta helstu ákvæða í landslögum sem þau samþykkja á því sviði sem tilskipun þessi nær til.

9. gr.

Skýrsla

Eigi síðar en 21. nóvember 2018 skal framkvæmdastjórnin leggja fyrir Evrópuþingið, ráðið og efnahags- og félagsmálanefnd Evrópusambandsins skýrslu um framkvæmd þessarar tilskipunar með það í huga að leggja til nauðsynlegar breytingar, eftir því sem við á.

10. gr.

Gildistaka

Tilskipun þessi öðlast gildi á tuttugasta degi eftir að hún birtist í *Stjórnartíðindum Evrópusambandsins*.

11. gr.

Viðtakendur

Tilskipun þessari er beint til aðildarríkjanna.

Gjört í Strassborg 16. apríl 2014.

Fyrir hönd Evrópuþingsins,

M. SCHULZ

forseti.

Fyrir hönd ráðsins,

D. KOURKOULAS

forseti.